

Nr 89

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till växtskyddslag; given Stockholms slott den 24 mars 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

INGEMUND BENGTTSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till växtskyddslag. Lagen är avsedd att utgöra en grund för de åtgärder det allmänna kan tillgripa för att bekämpa farliga växtskadegörare. Nuvarande bestämmelser på området är spridda på ett stort antal författningar. Myndigheterna får möjlighet att ingripa snabbt, om nya farliga växtskadegörare uppträder.

Förslag till Växtskyddslag

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag förstås med

växt även del av växt såsom lök, rotstock, gren, kvist, blad, blomma, frukt, frö och bark samt sådan produkt av växt, som alltjämt har karaktär av råvara, såsom timmer, utsäde och spannmål,

växtskadegörare virus samt bakterie, svamp, nematod, insekt, kvalster och annan organism ur växt- eller djurriket som kan förorsaka sjukdom eller annan skada på växt.

2 § Lagen är ej tillämplig på insektshärjning av större omfattning i skog eller i fall då överhängande fara därför föreligger.

Bekämpning

3 § Bekämpning enligt denna lag får ske i fråga om växtskadegörare som Konungen föreskriver. Sådan föreskrift får meddelas endast beträffande växtskadegörare som kan allvarligt skada växtodling, skog eller lager av växter.

Föreligger synnerliga skäl, får myndighet som Konungen bestämmer meddela beslut som avses i 5 § utan hinder av första stycket. Sådant beslut får gälla högst tre månader.

4 § Den som har anledning antaga att växtskadegörare, som omfattas av föreskrift enligt 3 § första stycket, angripit växt på mark som han äger eller brukar skall genast anmäla detta. Sådan anmälan göres till myndighet som Konungen bestämmer.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan meddela undantag från anmälningsskyldighet.

5 § För att bekämpa och hindra spridning av växtskadegörare, som omfattas av föreskrift enligt 3 § första stycket, får Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer

1. förelägga fastighetsägare eller nyttjanderättshavare att vidtaga åtgärd för bekämpning av växtskadegörare på fastigheten,
2. förordna om smittrening av lokal, redskap, transportmedel eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare,
3. förordna om smittrening eller förstöring av växt eller förpackning till växt eller om begränsning i rätten att använda växt eller sådan förpackning,
4. förbjuda sådd eller plantering av växt,
5. meddela föreskrifter om odling eller skörd av växt,

6. förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av växt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel och kulturer av växtskadegörare,

7. vidtaga eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som finnes oundgängligen påkallad.

Åtgärd som avses i första stycket 2, 3 eller 7 kan verkställas genom myndighets försorg.

6 § Innehavare av mark, byggnad eller transportmedel är skyldig att lämna tillträde för åtgärd som avses i 5 § första stycket 2, 3 och 7.

7 § Underlåter någon att fullgöra skyldighet som ålagts honom med stöd av 5 §, kan myndigheten låta verkställa åtgärden på den försumliges bekostnad.

Övriga bestämmelser

8 § För kostnad eller förlust som föranletts av beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser kan utgå ersättning av statsmedel. Fråga om ersättning prövas av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

9 § Polismyndigheten skall på begäran av annan myndighet lämna handräckning när det behövs för kontroll av att lagen eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser efterlevs eller för verkställighet av beslut enligt 7 §.

10 § Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 4 §,
2. underlåter att efterkomma föreläggande eller bryter mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 5 §,
3. åsidosätter skyldighet enligt 6 §.

11 § Talan mot beslut som annan myndighet än Konungen meddelat med stöd av 5 eller 7 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Mot beslut i fråga om ersättning av statsmedel enligt 8 § föres talan hos Konungen genom besvär.

Beslut som avses i första stycket länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

**Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 24 mars 1972.**

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter förslag till *växtskyddslag* och anför.

Inledning

I skrivelse den 23 maj 1969 har statens växtskyddsanstalt under hänvisning till en alltmer ökad förekomst av växtsjukdomsalstrare och skadedjur (i fortsättningen med ett gemensamt namn kallade växtskadegörare) föreslagit att en växtskyddslag utfärdas och bifogat förslag till en sådan lag.

Över förslaget har efter remiss yttranden avgetts av riksrevisionsverket (RRV), lantbruksstyrelsen efter hörande av lantbruksnämnderna i Kalmar, Malmöhus, Örebro och Västerbottens län, skogsstyrelsen, statens jordbruksnämnd efter hörande av Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening, kommerskollegium efter hörande av handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö, länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län, skogshögskolan, statens centrala frökontrollanstalt, statens plantskolenämnd, lantbrukshögskolan, Sveriges lantbruksförbund, Svenska lantmännens riksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Sveriges handels-trädgårdsmästareförbund, Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund, Svenska plantskolornas riksförbund och Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a. Länsstyrelserna har bifogat yttranden från lantbruksnämnden i resp. län. Vidare har yttranden bifogats, av länsstyrelsen i Kronobergs län från skogsvårdsstyrelsen och länsveterinären, av länsstyrelsen i Kristianstads län från skogsvårdsstyrelsen, av länsstyrelsen i Malmöhus län från hushållningssällskapet samt av länsstyrelsen i Hallands län från skogsvårdsstyrelsen och hushållningssällskapet.

Växtskyddsanstaltens förslag till växtskyddslag torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Nuvarande bestämmelser m. m.

I de flesta europeiska länder finns en särskild lag för växtskyddet, med stöd av vilken tillämpningsföreskrifter kan meddelas rörande bl. a. växtskyddsverksamheten. Sverige har ej någon sådan ramlag. Bestämmelser rörande växtskyddsverksamhet m. m. har meddelats i ett flertal författningar.

Instruktionen (1965: 801) för statens växtskyddsanstalt (ändrad senast 1970: 830) anger att anstalten är centralt statligt organ för uppgifter på växtskyddets område samt för åtgärder till skydd av vegetabiliska produkter (2 §). Anstalten skall bl. a. bedriva forsknings- och försöksverksamhet och enligt särskilda bestämmelser verkställa kontroll och inspektion på växtskyddets område. Enligt 2 § allmänna verksstadgan (1965: 600), som tillämpas på anstalten (1 §), skall anstalten hålla sig underrättad om utvecklingen på verksamhetsområdet inom och utom landet och vidta eller hos Kungl. Maj:t föreslå de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs.

Kungörelsen (1959: 229) angående införsel av växter m. m. (ändrad senast 1969: 118) innehåller bestämmelser i syfte att förebygga att till riket införs växtskadegörare som kan vålla allvarliga skador på inhemska odlingar eller på växtprodukter som lagrats inom landet (1 §). Kungörelsen innehåller bestämmelser om införselförbud beträffande bl. a. växter som är angripna av eller behäftade med vissa förtecknade skadegörare, vissa förtecknade värdväxter för San José-sköldlus, päronpest och sjar-kasjuka, om växten härrör från land där sådan skadegörare förekommer, vissa levande berberisväxter och skadedjur, kulturer av vissa virus, bakterier och svampar samt jord, kompost och animalisk gödsel som inte är steril eller steriliserad (5 § första stycket). Om växt är angripen av eller behäftad med skadegörare som inte upptagits i kungörelsen men som enligt växtskyddsanstaltens bedömning är lika farlig för växtodlingen som i förteckningen upptagen växt, kan anstalten förbjuda införsel av den angripna varan (5 § andra stycket). Växtskyddsanstalten kan vidare förordna att växt, som inte är underkastad införsel förbud enligt kungörelsen, får införas till riket endast under förutsättning att av anstalten godkänt sundhetscertifikat företes (6 § första stycket). Växtskyddsanstalten upprättar och offentliggör i samråd med generaltullstyrelsen förteckning över de varuslag för vilka sundhetscertifikat erfordras vid införsel (6 § tredje stycket). Vidare kan växtskyddsanstalten undersöka växt som inkommer till riket och de förpackningsmaterial och transportmedel som använts vid forsling av växter samt de lokaler i vilka varorna förvaras eller förvarats (17 § första stycket). Visar undersökningen att växt är angripen av farlig skadegörare, får växtskyddsanstalten meddela de föreskrifter som anstalten finner påkallade (17 § andra stycket). Finns anledning anta att annat transportmedel än sådant som forslat växten

vid ankomsten till riket medför farliga skadegörare, kan växtskyddsanstalten låta undersöka detta transportmedel och därmed fört gods och om farlig skadegörare påträffas, meddela erforderliga föreskrifter för att hindra dess vidare spridning (20 §). För bestridande av statsverkets kostnader för växtskyddsanstaltens granskning av sundhetscertifikat och vissa andra handlingar samt för inspektionsverksamhet som avses i 17 § utgår en växtskyddsavgift, för vars erläggande varuhavaren svarar. Kungl. Maj:t meddelar efter förslag av växtskyddsanstalten bestämmelser om avgiftens storlek och uppbörd (22 §). Uppkommer för varuhavare ekonomisk förlust på grund av beslut som växtskyddsanstalten fattat med stöd av 5 § andra stycket eller föreskrift som anstalten i anledning av förekomst av skadegörare som avses i nämnda stycke meddelat jämlikt 17 § andra stycket, kan varuhavaren för förlusten erhålla ersättning av allmänna medel med belopp som Kungl. Maj:t bestämmer. Sådan ersättning kan även utgå till ägare eller brukare av transportmedel som drabbas av ekonomisk förlust i följd av föreskrift som växtskyddsanstalten meddelat med stöd av 20 § (23 §).

Kungörelsen (1929: 86) med vissa bestämmelser angående bekämpande av potatiskräfta (ändrad senast 1959: 235) föreskriver anmälningsplikt till växtskyddsanstalten för den som innehar potatis som misstänks vara smittad av potatiskräfta (1 § första stycket). Konstaterar anstalten efter undersökning att potatiskräfta föreligger, skall anstalten underrätta länsstyrelsen och avge förslag beträffande område som bör förklaras smittat av sjukdomen och, om så behövs, förklaras som skyddsområde. Det ankommer sedan på länsstyrelsen att meddela sådan förklaring (2 §), vilken gäller tills länsstyrelsen efter samråd med anstalten häver den (3 §). Vidare finns bestämmelser om begränsad användning och förstöring av skörd (4 §), förbud mot bortföring av växt, jord eller ej desinficerat redskap eller transportmedel (6 §) och odlingsförbud (7 § 2 mom. a och b). Den som lidit skada genom att han på grund av förbud enligt 6 § inte kunnat sälja potatis eller annan vara från det smittförklarade området kan få ersättning av statsmedel, om ömmande skäl eller andra särskilda omständigheter föreligger (8 §). Ersättning beviljas av Kungl. Maj:t och utbetalas av växtskyddsanstalten (10 §). Envar är skyldig att tåla undersökning som företas av växtskyddsanstalten för att utrona potatiskräftans utbredning eller för att utöva tillsyn av smittförklarat område eller skyddsområde. Var och en är också skyldig att tåla odlingsförsök som anstalten anlagt för att undersöka om smittförklarat område är fritt från potatiskräfta (11 §). Anstalten kan efter medgivande av markinnehavaren anordna försöksfält för studium av potatiskräfta och därvid tillföra försöksfältet smittämne (11 a §). Den som gör sig skyldig till förseelse mot 1 § första stycket, 4 §, 6 §, 7 § 2 mom. a och b eller 11 § döms till böter, om ej strängare straff följer enligt brottsbalken. Vidare skall föremål som i strid med förbud bortförts från smitt-

förklarat område jämte emballage genast på lämpligt sätt oskadliggöras (12 §). Länsstyrelsens beslut att förklara område smittat av potatiskräfta eller som skyddsområde skall kungöras i länskungörelserna och i tidning inom orten och delges vederbörande polismyndighet (15 §). Mot beslut som på grund av kungörelsen meddelats av styrelsen för växtskyddsanstalten eller länsstyrelsen får besvär anföras hos Kungl. Maj:t. Beslutet länder dock omedelbart till efterrättelse (16 §).

Kungörelsen (1937: 747) angående bekämpande av koloradoskalbaggen (ändrad senast 1967: 406) förbjuder förvaring inom riket och bortförande från fyndplatsen av levande koloradoskalbagge och av levande ägg, larv eller puppa av sådan skalbagge (1 § första stycket). Den som påträffar koloradoskalbagge eller larv av sådan skalbagge är skyldig att ofördröjligen anmäla och överlämna fyndet till närmaste polismyndighet eller till växtskyddsanstalten. Har polismyndighet tagit emot anmälan, skall myndigheten ofördröjligen vidarebefordra den till växtskyddsanstalten och samtidigt insända djuret. Före insändandet till växtskyddsanstalten skall djuret dödas (2 §). När växtskyddsanstalten konstaterat förekomst av koloradoskalbagge, skall anstalten ofördröjligen i trakten omkring fyndplatsen undersöka och fastställa gränserna för skalbaggens utbredningsområde. Anstalten skall vidare på fyndplatsen vidta de åtgärder, som anstalten med hänsyn till förhandenvarande omständigheter anser behövas för att förintä skadedjuret och förhindra dess ytterligare spridning. Dessutom skall anstalten inom ett fyndplatsen närliggande område med lämpliga insektdödande medel behandla sådana odlade och vilda växter som kan tjäna koloradoskalbaggen till näring (3 §). Inom ort där koloradoskalbaggen påträffats är innehavare av mark på vilken finns potatis- eller tomatplantor eller andra odlade eller vilda växter som kan tjäna koloradoskalbaggen till näring skyldig att tåla åtgärd som växtskyddsanstalten vidtar med stöd av 3 § och att följa föreskrift som anstalten meddelar i samband därmed (4 §). Växtskyddsanstalten får bevilja ersättning av statsmedel för skada som orsakats av åtgärd som avses i 3 § på odling av potatis, tomater eller andra växter (5 §). Den som bryter mot 1 § första stycket eller mot föreskrift som meddelats med stöd av 4 § döms till böter (6 §).

Kungörelsen (1945: 133) angående bekämpande av blodlusen (ändrad 1967: 407) föreskriver skyldighet för den som innehar äppleträd eller grundstam för äppleträd som kan misstänkas ha angripits av blodlus att ofördröjligen anmäla detta till växtskyddsanstalten eller närmaste polismyndighet. Polismyndighet som mottagit anmälan skall ofördröjligen vidarebefordra den till växtskyddsanstalten (1 §). Av blodlus angripet träd och del av sådant träd med undantag av frukt får inte föras bort från växtplatsen, om det inte behövs för växtskyddsanstaltens undersökningar (2 §). Den som innehar trädgård, plantskola eller annat område där äppleträd eller för äppleträd avsedda grundstammar förekommer är

skyldig att lämna obehindrat tillträde till området för tjänsteman vid växtskyddsanstalten och dennes biträden och att tåla åtgärd som anstalten anser nödvändig för att förintä blodlusen och förhindra dess ytterligare spridning (3 §). Växtskyddsanstalten får bevilja ersättning av statsmedel för skada på träd eller andra växter som uppkommit genom bekämpningsåtgärd som anstalten vidtagit (4 §). Den som bryter mot 2 eller 3 § döms till böter (5 §).

Kungörelsen (1956: 141) med vissa bestämmelser om bekämpande av ringröta å potatis (ändrad senast och omtryckt 1966: 556) föreskriver skyldighet för innehavare av potatis som kan antas vara smittad av ringröta att göra anmälan till växtskyddsanstalten (1 § första stycket). Potatis som är smittad av ringröta får inte utan tillstånd av växtskyddsanstalten användas till utsäde, avyttras eller användas på annat sätt än i innehavarens eget hushåll som matpotatis eller för utfodring av djur. När tillstånd lämnas, får anstalten meddela de föreskrifter som anses behövliga för att förhindra smittspridning (2 § första stycket). I vissa fall kan anstalten förbjuda att potatis används till utsäde (2 § andra stycket). I jord där det odlats potatis som befunnits smittad av ringröta får potatis inte utan tillstånd av växtskyddsanstalten odlas förrän efter två år (3 § första stycket). Odlare och annan som omhänderhaft smittad potatis är vidare skyldig att i enlighet med växtskyddsanstaltens bestämmelser ombesörja desinfektion av redskap, maskiner och lagerlokaler samt att i övrigt vidta de åtgärder som anstalten finner nödvändiga för hindrande av sjukdomens spridning (3 § andra stycket). Om ömmande skäl eller andra särskilda omständigheter föreligger, kan ersättning utgå av statsmedel för förlust som uppkommer genom att potatis inte hunnit avyttras eller, om försäljning fått ske, den inte hunnit genomföras till pris som kunnat erhållas vid fri försäljning (4 §). Ersättning beviljas av Kungl. Maj:t och utbetalas av växtskyddsanstalten (5 §). Envar är skyldig att låta undersökning som växtskyddsanstalten företar för att utröna ringrötas utbredning försiggå obehindrat (6 §). Den som bryter mot bestämmelser i kungörelsen döms till böter, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken 7 §).

Genom kungörelsen (1962: 146) med vissa bestämmelser om bekämpande av potatisnematod (ändrad 1969: 115) bemyndigas växtskyddsanstalten att, om anledning finns att misstänka förekomst av potatisnematod, låta verkställa undersökning och ta prov av jord, potatis och andra växtdelar (1 §). Den som på växtskyddsanstaltens uppdrag verkställer undersökning och provtagning skall äga tillträde till odlad jord, växthus och anläggning för förvaring, sortering eller bearbetning av potatis (2 §). Vid fara för mera omfattande spridning av potatisnematod av patotyp A eller vid förekomst av nematod av annan patotyp får länsstyrelse på framställning av växtskyddsanstalten eller efter dess hörande meddela förbud beträffande visst område mot odling av potatis och

tomater och mot bortförande av potatis, andra underjordiska växtdelar, jord och växtavfall. Sådant beslut skall, när ej annat förordnas, lända till efterrättelse utan hinder av besvär (3 §). Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot förbud som avses i 3 § döms till böter (4 §).

Kungörelsen (1956: 168) med vissa bestämmelser om bekämpande av holländska almsjukan föreskriver anmälningsskyldighet för ägaren eller nyttjanderättshavaren till mark där det finns almträd som misstänks vara angripet av holländska almsjukan. Anmälan skall ofördröjligen göras till statens skogsforskningsinstitut, numera skogshögskolan, skogsvårdsstyrelsen eller polismyndighet. Skogsvårdsstyrelse och polismyndighet som mottagit anmälan skall ofördröjligen vidarebefordra den till skogshögskolan som har att föranstalta om behövliga åtgärder (1 §). Träd som är eller misstänks vara angripet av holländska almsjukan eller del av sådant träd får inte utan skogshögskolans medgivande föras bort från växtplatsen (2 §). Den som äger mark där det finns alm och den som innehar sådan mark med nyttjanderätt är skyldig att tåla ingripande som skogshögskolan vidtar för att hindra almsjukans spridning och att lämna behörig företrädare för högskolan tillträde till marken (3 §). Om träd eller andra växter skadas genom ingripande enligt 3 § eller om annan förlust uppkommer därigenom, kan ersättning utgå av allmänna medel. Ersättningen beviljas av länsstyrelsen (4 §). Den som bryter mot vad som stadgas i 2 eller 3 § döms till böter och förlorar rätten till ersättning enligt 4 § (5 §).

Kungörelsen (1969: 116) om bekämpande av päronpest föreskriver att den som har anledning anta att päronpest angripit växt på mark som han äger eller brukar ofördröjligen skall anmäla detta till växtskyddsanstalten eller lantbruksnämnden. Lantbruksnämnd som mottagit sådan anmälan skall ofördröjligen vidarebefordra den till växtskyddsanstalten (1 §). Växt som är eller befaras vara angripen av päronpest eller del av sådan växt får inte utan växtskyddsanstaltens medgivande föras bort från växt- eller förvaringsplatsen (2 §). Föreligger misstanke om angrepp av päronpest, skall växtskyddsanstalten undersöka växtlighet som kan befaras vara angripen. Om päronpest därvid konstateras, skall anstalten i fråga om växtlighet som är eller löper risk att bli angripen vidta de åtgärder som behövs för att bekämpa sjukdomen och hindra dess spridning (3 §). Innehavare av mark eller byggnad är skyldig att lämna tillträde för åtgärd som avses i 3 § och tåla sådan åtgärd (4 §). För skada på växtlighet som uppkommit genom åtgärd som växtskyddsanstalten vidtagit kan utgå ersättning av statsmedel. Fråga om ersättning prövas av anstalten (5 §). Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 2 § eller åsidosätter skyldighet enligt 4 § döms till böter.

Kungörelsen (1969: 117) om bekämpande av San José-sköldlus innehåller bestämmelser av väsentligen samma innehåll som kungörelsen (1969: 116) om bekämpande av päronpest.

Vid redovisningen av gällande bestämmelser på växtskyddets område bör även nämnas bestämmelserna om berberis. Enligt *lagen (1933: 231) om utrotande av berberis å viss mark* (ändrad senast och omtryckt 1967: 400) kan Kungl. Maj:t på framställning av lantbruksnämnden förordna om skyldighet för ägare eller nyttjanderättshavare till jord att utrota vanlig berberis och andra arter av för svartrost mottaglig berberis. Sådant förordnande får ej avse berberis i botaniska trädgårdar som hör till högre undervisningsanstalter (1 §). Utrotandet skall verkställas inom tid som anges i förordnandet (2 §). Den som inte fullgör skyldighet att utrota berberis döms till böter, högst 500 kr. Rätten kan på yrkande av åklagaren dessutom vid vite förelägga den försumlige att inom viss tid verkställa honom åliggande åtgärd. I stället för att yrka nytt vite kan åklagaren låta verkställa åtgärden på den försumliges bekostnad. Har vite förelagts, får ej dömas till straff för uraktlåtenhet att verkställa utrotning under den tid föreläggandet avser (3 §). Förordnande enligt *lagen* och *erinnran om påföljd av förseelse mot den införs genom länsstyrelsens försorg på statsverkets bekostnad i länskungörelserna och i en eller flera tidningar inom orten och anslås på lämpliga ställen inom det område som förordnandet avser* (5 §).

Kungörelsen (1959: 233) om förbud mot försäljning och plantering av berberisbuskar innehåller bestämmelse att växter av släktet berberis inte får utan tillstånd av växtskyddsanstalten inom riket saluhållas, säljas eller planteras (1 §). Förbudet avser ej försäljning till eller plantering i botanisk trädgård som hör till högre undervisningsanstalt (2 §). Den som i strid med förbudet saluhåller, säljer eller planterar berberisbuskar döms till böter. Vara som olovligen saluhållits eller försållts skall förklaras förverkad. Har någon olovligen planterat berberisbuske, kan rätten på yrkande av åklagaren vid vite förelägga den tilltalade att inom viss tid förstöra busken. Beträffande verkan av sådant föreläggande och påföljd för underlåtenhet att efterkomma det üger bestämmelserna i 3 § *lagen (1933: 231) om utrotande av berberis å viss mark* motsvarande tillämpning (3 §).

Enligt *kungörelsen (1967: 401) med vissa bestämmelser om bekämpande av berberis* utför lantbruksnämnden inom område där berberis skall utrotas inventering av beståndet av berberis samt leder och övervakar arbetet med utrotningen och ställer tekniska hjälpmedel till förfogande (1 §). Lantbruksnämnden får bevilja den som är skyldig att utrota berberis bidrag av statsmedel för inköp av tekniska bekämpningsmedel samt för arbetet med utrotningen, om detta är alltför betungande med hänsyn till hans ekonomiska förhållanden och den nytta han har av utrotningen (2 §).

Sverige har den 9 maj 1952 ratificerat internationella växtskyddskonventionen av den 6 december 1951. I enlighet med vad som framgår av prop. 1953: 70 och rskr. 1953: 149 har Sverige vidare anslutit sig till

Europeiska växtskyddsorganisationen (EPPO). Härigenom har Sverige åtagit sig att vidta sådana lagstiftningsåtgärder samt sådana tekniska och administrativa åtgärder som anges i konventionen och eventuella tilläggsöverenskommelser till denna. Åtagandena avser bl. a. inspektion av försändelser av växter, växtprodukter och vissa andra varor samt av lagrings- och transportmedel för växter och växtdelar, desinfektion mot skadedjur och växtsjukdomar samt utfärdande av sundhetscertifikat.

Växtskyddsanstaltens förslag

Växtskyddsanstalten framhåller att växtskadegörare under senare år ökat i antal såväl i vårt land som utomlands. Detta beror enligt anstalten på flera samverkande faktorer. Den specialisering samt koncentration av växtodlingen till större driftsenheter som genomförs ger växtskadegörarna ökade möjligheter att föröka och sprida sig. Odlingstekniken har fått sådan inriktning att plantorna utvecklas snabbare, vilket gör dem mer känsliga för angrepp. Vidare förekommer ett världsomfattande handelsutbyte med växter. Transporten sker till stor del med flyg vilket medför att förut okända växtskadegörare eller sådana som i sina hemländer hållits nere av naturliga fiender snabbt förs till andra delar av världen, där de under nya betingelser kan åstadkomma svåra skador.

En anpassning till rådande förhållanden samt till de internationella konventioner på växtskyddets område, till vilka Sverige anslutit sig, gjordes genom kungörelsen (1959: 229) angående införsel av växter m. m. Dessa bestämmelser har enligt anstaltens mening fungerat väl som skydd för den svenska växtodlingen. En aldrig så noggrann importkontroll kan dock inte bli helt säker. Växtinspektionen måste grundas på stickprov och en växtskadegörare kan vid importtillfället vara i ett sådant utvecklingsstadium att den är omöjlig att upptäcka.

Anstalten berör också vissa verkningar av de pågående integrationssträvandena inom europeiskt handelsutbyte. Ett upphävande av tullgränserna medför att växtinspektionen vid gränserna försvinner. Bekämpningen av farliga växtskadegörare som kan spridas genom växtsändningar måste då främst koncentreras till exportländerna. Importländerna måste ha en noggrann inrikes kontroll och en effektiv beredskap i fråga om särskilda bekämpningsåtgärder. Inom EEC syftar man till en samordning av växtimportbestämmelserna så långt detta är möjligt. Man räknar dock med att ett enskilt land måste få förbehålla sig rätt att även gentemot land inom gemenskapen tillämpa skärpta bestämmelser i fråga om vissa farliga växtskadegörare.

Den svenska situationen kan enligt anstalten i stort betraktas som gynnsam, eftersom vi hitintills lyckats hålla vissa farliga växtskadegörare utanför gränserna. Nuvarande bestämmelser har emellertid enligt

anstaltens mening vissa brister då det gäller att inom landet bedriva bekämpning av redan förekommande växtskadegörare och att upprätta en effektiv beredskap gentemot utifrån inkommande nya sådana. Förutom en allmän översyn av gällande bestämmelser i fråga om import- och exportkontroll och speciella åtgärder mot vissa växtskadegörare anser anstalten det vara behövt att komplettera bestämmelserna med en ramlag, där de generella villkoren och befogenheterna beträffande nödvändiga undersökningar och bekämpningsåtgärder närmare fastställs. Anstalten hänvisar till att de flesta europeiska länder har en ramlag för växtskyddet med stöd av vilken verkställighetsbestämmelser rörande de olika grenarna av växtskyddsverksamheten meddelas. Anstalten hemställer att en sådan lag utfärdas även i Sverige. Det närmare innehållet av anstaltens förslag till växtskyddslag framgår av *bilaga*.

Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser uttalar sin tillfredsställelse över att en ramlag för växtskyddet införs som bör underlätta för myndigheterna att snabbt ingripa om nya farliga växtskadegörare uppträder. I stort tillstyrks också de allmänna principer som ligger till grund för det framlagda förslaget. Synpunkter framförs dock på lagens närmare utformning.

I fråga om den nya lagens tillämpningsområde tillstyrker *skogsstyrelsen* och *skogshögskolan* förslaget att skogsvårdslagen (1948: 237) även i fortsättningen skall gälla inom sitt ämnesområde. I 34 § skogsvårdslagen stadgas att, när insektsjärjning av större omfattning uppkommer i skog eller när överhängande fara för sådan föreligger på grund av t. ex. stormfällning, skogsmarkens ägare är skyldig att vidta de åtgärder som skogsstyrelsen föreskriver. Viss del av kostnaderna för ålagda bekämpningsåtgärder bestrids enligt 35 § skogsvårdslagen av allmänna medel. Bestämmelserna har fungerat fullt tillfredsställande. Annan skada av växtskadegörare på skogsträd än som orsakats av insekter, t. ex. skada av virus, svampar och smågnagare, kommer emellertid att falla under den föreslagna växtskyddslagen. Vidare kommer insektsjärjning i skog som ej omfattas av skogsvårdslagen, t. ex. statligt och eklestiastikt skogsinnchav, att omfattas av växtskyddslagen. Skogsstyrelsen och skogshögskolan framhåller vikten av att växtskyddsanstalten inhämtar deras uppfattning i frågan, innan framställning görs om meddelande av bestämmelser om skadegörare på skog. För att undvika komplikationer kan skogsstyrelsen acceptera att växtskyddsanstalten fungerar som högsta tillsynsmyndighet även i fråga om växtskadegörare inom skogsbruket. Skogshögskolan anser att det som regel bör uppdras åt skogsstyrelsen att utöva tillsyn över efterlevnaden av sådana enligt 3 § i växtskyddsanstaltens förslag utfärdade skyddsbestämmelser som rör växtska-

degörare inom skogsbruket. Beträffande sådana skadegörare bör också bemyndigande att utföra undersökningar enligt förslagets 7 § ges av skogsstyrelsen.

När det gäller myndighets möjlighet till ingripande anser *RRV* och *länsstyrelsen i Malmöhus län* att 3 § i förslaget utformats alltför detaljerat. Lagen bör få en mer allmän utformning och endast ange huvudprinciperna. Det är emellertid lämpligt att komplettera lagen med en kungörelse där de mer detaljerade bestämmelserna tas in.

Lantbruksstyrelsen erinrar om att föreskrifter enligt 3, 5 och 6 §§ i förslaget ofta kan komma att i vidsträckt omfattning beröra enskildas intressen såväl inom jordbruket, trädgårdsnäringen och skogsbruket som inom andra områden. Styrelsen finner det därför angeläget att varje med stöd av växtskyddslagen föreskriven åtgärd är väl motiverad ur allmän samhällelig synpunkt och nödvändig med hänsyn till förhållandena i det särskilda fallet. Det är också viktigt att samråd sker mellan förslagsmyndigheten, växtskyddsanstalten och andra berörda myndigheter, vilket också förutsatts i förslagets 3 §. Då det gäller meddelande av tillfälliga föreskrifter enligt 6 § saknas bestämmelser om samråd, vilket styrelsen anser vara en brist. *Lantbruksstyrelsens* uppfattning att även tillfälliga föreskrifter bör föregås av samråd med berörda myndigheter delas av *skogsstyrelsen*, *skogshögskolan* och *länsveterinären i Kronobergs län*.

Kommerskollegium betonar vikten av att berörda näringsorganisationer bereds tillfälle yttra sig när fråga uppkommer om åtgärd enligt 3 § i växtskyddsanstaltens förslag. *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund*, *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* och *Svenska plantskolornas riksförbund* förutsätter att berörda odlarorganisationer får yttra sig innan sådan åtgärd beslutas. Enligt *Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a.* bör sådana föreskrifter få meddelas av annan myndighet än Kungl. Maj:t endast när det av myndigheten bedöms vara oundgängligen nödvändigt.

Det i 8 § anstaltens förslag föreslagna vitesförfarandet anser *lantbruksstyrelsen*, *länsstyrelsen i Kristianstads län* och *statens centrala frökontrollanstalt* vara mindre lämpligt. Eftersom ett vitesföreläggande kan överklagas i rent förhållningssyfte finns risk att en sådan bestämmelse motverkar det snabba handlande som ofta är nödvändigt. Effektivare torde i stället vara att införa en bestämmelse av motsvarande innehåll som 10 och 11 §§ lagen (1970: 299) om skydd mot flyghavrc. Växtskyddsanstalten kan då vid försummelse besluta att låta verkställa erforderlig åtgärd på fastighetsägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad. Ett sådant beslut länder omedelbart till efterrättelse.

Någon växtskyddsavgift av det slag som avses i förslagets 9 § anser *lantbruksstyrelsen* inte böra komma i fråga, i varje fall inte beträffande andra åtgärder än import och export av växter. Styrelsen anser att det

är mer tidsenligt att statsverkets kostnader täcks enligt särskild taxa. Även *länsstyrelsen i Hallands län* avstyrker förslaget och förordrar att ersättning tas ut enligt fastställd taxa i likhet med vad som tillämpas exempelvis i fråga om centrala frökontrollanstalten. *RRV* anser att Kungl. Maj:t inte skall behöva utfärda bestämmelser om avgifternas storlek. I stället bör växtskyddsanstalten i samråd med *RRV* kunna fastställa avgifterna efter riktlinjer som anges av Kungl. Maj:t.

Vad angår frågan om ersättning vid förlust som förorsakas av växtskadegörare anser *RRV* och *länsstyrelsen i Kristianstads län* att ersättningsgrunderna bör ses över för uppnående av enhetliga regler på området. *RLF* framhåller att en ej alltför restriktiv ersättningspolitik underlättar efterlevnaden av lagen.

Departementschefen

Under senare år har förekomsten av växtskadegörare ökat såväl i Sverige som utomlands. Detta beror bl. a. på ändrade odlingsförhållanden och en alltmer omfattande internationell handel med växter.

Den svenska växtodlingen förorsakas årligen stora förluster genom angrepp av växtskadegörare. Det är därför av stor betydelse att förebygga att växtskadegörare införs i landet och att inom landet upprätthålla kontroll med effektiv beredskap när det gäller att bekämpa och hindra spridning av växtskadegörare. Bestämmelserna på området är f. n. spridda på ett stort antal författningar.

De nuvarande bestämmelserna för gränskontroll och växtinspektion i samband med införsel av växter är anpassade till de internationella överenskommelser Sverige anslutit sig till. Bestämmelserna fungerar enligt vad växtskyddsanstalten upplyst på ett tillfredsställande sätt. Där emot anser växtskyddsanstalten att gällande bestämmelser för hindrande av farliga skadegörares utbredning inte motsvarar de krav på beredskap och snabba bekämpningsinsatser som kan ställas. Detta förhållande framstår enligt växtskyddsanstalten som särskilt betänkligt inför de perspektiv som frihandelssträvandena inom Europa synes öppna. Dessa strävanden antas leda till avsevärt större krav på den inrikes övervakningen och bekämpningen av växtskadegörare. För att avhjälpa de nuvarande bristerna föreslår växtskyddsanstalten att en växtskyddslag införs i likhet med vad som redan skett i de flesta andra europeiska länder. Växtskyddslagen bör innehålla de grundläggande reglerna om bekämpningsåtgärder från myndigheternas sida. Lagen bör tjäna som ramlag för gällande och kommande verkställighetsbestämmelser beträffande de olika grenarna av växtskyddsverksamheten.

Växtskyddsanstaltens förslag har i allt väsentligt tillstyrkts av remissinstanserna. Även jag anser det vara mycket angeläget att möjligheter

finns att snabbt ingripa mot växtskadegörare. Ju tidigare bekämpningsåtgärderna sätts in, desto mindre blir de ekonomiska förlusterna och desto billigare blir bekämpningen. De åtgärder det allmänna kan tillgripa för att bekämpa farliga växtskadegörare bör anges i lag. Jag förordar därför att en lag införs i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget. Inom jordbruksdepartementet har upprättats förslag till växtskyddslag.

I fråga om förslaget vill jag anföra följande. Lagen bör omfatta alla slag av växter, både ved- och örtartade, och delar därav samt sådana produkter av växt som fortfarande har karaktär av råvara. Växt som är bearbetad, konserverad eller djupfryst bör däremot falla utanför lagens växtbegrepp.

Sjukdom eller annan skada på växt kan orsakas av virus samt av bakterier, svamp, nematod, kvalster och annan organism ur växt- eller djurriket. Som gemensam beteckning på sådana virus och organismer kan det vara lämpligt att använda begreppet växtskadegörare.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att föreskriva i fråga om vilka växtskadegörare bekämpning enligt lagen får ske. Sådan föreskrift bör få meddelas endast beträffande växtskadegörare som kan allvarligt skada växtodling, skog eller lager av växter.

Växtskyddsanstalten har med instämmande av skogsstyrelsen och skogshögskolan föreslagit att skogsvårdslagen (1948: 237) skall äga fortsatt giltighet beträffande sådana växtskadegörare som avses i 34 § nämnda lag. Enligt denna bestämmelse är, då insektshärjning av större omfattning uppkommit i skog eller då överhängande fara för sådan föreligger på grund av skogseld, stormfällning, snöbrott eller annat, som kan ge upphov till massförökning av för skogen skadliga insekter, skogsmarkens ägare skyldig att vidta de åtgärder som skogsstyrelsen föreskriver efter hörande av skogshögskolan. Skogsstyrelsen och skogshögskolan har anfört att nämnda bestämmelser tillämpats vid åtskilliga tillfällen och att de fungerat fullt tillfredsställande. Även jag anser att det är lämpligt att växtskyddslagen inte blir tillämplig på insektshärjning av större omfattning i skog eller i fall då överhängande fara därför föreligger. Beträffande skog i enskilds ägo gäller i sådant fall de bestämmelser som anges i 34 § skogsvårdslagen. På statens och kyrkans skogar är skogsvårdslagen ej tillämplig. Såväl domänverket som stiftsnämnderna har emellertid skogligt utbildad personal till sitt förfogande. Man kan därför enligt min uppfattning förvänta att vid nu avsedd insektshärjning i statens eller kyrkans skogar erforderliga bekämpningsåtgärder kommer att vidtas även utan särskild föreskrift i lag.

En generell anmälningsplikt bör föreligga för envar som har anledning anta att farlig växtskadegörare på vilken lagen gjorts tillämplig angripit växt på mark som han äger eller brukar. Det bör dock finnas möjlighet att meddela undantag från anmälningskyldigheten. Det kan

nämmligen förhålla sig så att en viss växtskadegörare är så allmän att anmälningsplikten inte fyller någon funktion. Så är t. ex. fallet med potatiscystnematod av patotyp A.

Bekämpandet av växtskadegörarna kräver att ingrepp görs som ofta kan komma att beröra enskildas intressen såväl inom jordbruket, trädgårdsnäringen och skogsbruket som inom andra områden. Lagen bör ange de åtgärder som får tillgripas för att bekämpa och hindra spridning av växtskadegörare. Åtgärderna bör i huvudsak motsvara de åtgärder som enligt gällande kungörelser får tillgripas i fråga om olika växtskadegörare. De kan avse föreläggande för fastighetsägare eller nyttjanderättshavare att själv vidta åtgärd för bekämpning av växtskadegörare på fastigheten. Det kan även vara fråga om bekämpningsåtgärder som lämpligen bör utföras genom myndighets försorg. Myndighet bör också i likhet med vad som nu gäller i fråga om vissa växtskadegörare kunna förbjuda sådd eller plantering av växt, meddela föreskrifter om odling eller skörd av växt samt förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av växt, växtskadegörare, jord o. d. Det bör även vara möjligt för myndighet att vidta eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som myndigheten finner oundgängligen påkallad.

Om i Sverige påträffas en farlig växtskadegörare som ej omfattas av förordnande av Kungl. Maj:t enligt växtskyddslagen, kan det vara angeläget att bekämpningsåtgärder vidtas så snabbt som möjligt. Om bekämpningen sätts in på ett tidigt stadium och innan växtskadegöraren hunnit sprida sig, är det kanske ej nödvändigt att tillgripa mera omfattande bekämpningsåtgärder, t. ex. i form av allmän insats av kemiska preparat. Alla möjligheter att vidta åtgärder som bidrar till att hålla användningen av bekämpningsmedel på låg nivå bör tas till vara. Jag förordar därför att myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer skall, om synnerliga skäl föreligger, interimistiskt kunna besluta om bekämpningsåtgärder mot växtskadegörare som inte omfattas av förordnande som nyss nämnts. Interimistiskt beslut bör få meddelas även om det ännu ej klarlagts huruvida växtskadegöraren kan orsaka allvarlig skada. Om det hinns med, bör myndigheten givetvis höra annan berörd myndighet eller näringsorganisation, innan den meddelar interimistiskt beslut. Sådant beslut bör få gälla högst tre månader. Om det föreligger fortsatt behov av bekämpningsåtgärder efter utgången av tre månader, ankommer det på myndigheten att göra framställning hos Kungl. Maj:t om erforderligt förordnande i fråga om växtskadegöraren.

Det är även behövt att snabbt kunna ingripa, om fastighetsägare eller annan försummar att fullgöra bekämpningsskyldighet som ålagts honom. Många remissinstanser har kritiserat växtskyddsanstaltens förslag om vitesföreläggande av länsstyrelse under motivering att ett vitesbeslut kan överklagas i förhållningssyfte. Jag delar denna uppfattning

och anser att en ordning liknande den som föreskrivs i lagen (1970: 299) om skydd mot flyghavrc är att föredra. Vederbörande myndighet bör få befogenhet att låta verkställa föreskriven åtgärd på den försumliges bekostnad. Myndighet bör kunna få handräckning av polismyndighet när det behövs för kontroll av att lagen efterlevs eller för verkställighet av beslut som nyss nämnts.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet som Konungen bestämmer att besluta i vad mån ersättning av statsmedel skall utgå för kostnad eller förlust som föranletts av åtgärd som vidtagits med stöd av lagen. Ersättning utgår från förslagsanslaget Bekämpande av växtsjukdomar. I prop. 1972: 1 (bil. 11 s. 81) föreslås att på anslaget anvisas 150 000 kr. för budgetåret 1972/73. Ekonomisk förlust som uppkommit genom att växtskadegörare angripit och skadat växt bör liksom hittills i regel bäras av den drabbade.

Växtskyddsanstalten föreslår att växtskyddslagen skall innehålla bestämmelse om särskild växtskyddsavgift för täckande av statsverkets kostnader för åtgärder som genomförs med stöd av lagen i fråga om import och export av växter, sundhetskontroll av utsäde och förökningsmaterial samt behandling och utfärdande av intyg, anmälningar om undantag och liknande handlingar. Bestämmelser om avgiftens storlek och uppbörd föreslås skola meddelas av Kungl. Maj:t efter förslag av växtskyddsanstalten. Förslaget har i denna del avstyrkts av bl. a. RRV, lantbruksstyrelsen och länsstyrelsen i Hallands län. Inte heller jag anser att bestämmelse om växtskyddsavgift bör tas in i lagen. Statsverkets självkostnader för tjänster av det slag växtskyddsanstalten nämner bör i stället tas ut enligt för vederbörande myndighet fastställd taxa. Det ankommer på Kungl. Maj:t att fastställa sådan taxa.

Växtskyddsanstalten har föreslagit att i lagen föreskrivs skyldighet för den som säljer eller med nyttjanderätt upplåter fastighet att upplysa köparen eller nyttjanderättshavaren om de inskränknings i fråga om fastighetens drift som meddelats med stöd av växtskyddslagen. Med hänsyn till den allmänna upplysningsplikt som får anses åvila säljare av fastighet (jfr 4 kap. 18 § jordabalken), anser jag det onödigt att ta in en sådan föreskrift i lagen.

Den nya växtskyddslagen bör träda i kraft den 1 juli 1972.

Det är min avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att erforderliga tillämpningsföreskrifter beträffande olika slag av växtskadegörare förs samman i en växtskyddskungörelse.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga förslaget till *växtskyddslag*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Växtskyddsanstaltens förslag till

Växtskyddslag

1 § Denna lag äger tillämpning på åtgärder mot växtskadegörare inom riket, vid rikets gränser och vid transport av växter genom riket, dock att skogsvårdslagen den 21 maj 1948 (nr 237) skall äga fortsatt giltighet inom sitt ämnesområde.

2 § I denna lag skall med följande uttryck förstås vad nedan sägs:

växter: alla slag av växter både vedartade och örtartade och delar därav, utom konserverade eller industriellt bearbetade;

växtskadegörare: alla vira och organismer, som kan angripa eller förorsaka skador eller sjukdomar på växter.

3 § För genomförande av verksamma åtgärder mot växtskadegörare äger Konungen på förslag av statens växtskyddsanstalt i samråd med annan berörd myndighet utfärda bestämmelser rörande växter och växtskadegörare beträffande anmälningsplikt rörande förekomst eller misstanke om förekomst av växtskadegörare; direkt bekämpning; smitt- och skyddsområdesförklaring av brukningsenheter och andra områden; desinfektion av lagerlokaler, transportmedel och redskap; begränsad användning, desinfektion eller förstöring av växter, emballage och andra föremål, som kan medföra skadegörare; förbud mot sådd, plantering och transport av vissa växtslag; övervakning av odlingar samt föreskrifter om odling och skörd av vissa växtslag och för vissa områden; import- och exportförbud, fytosanitära och andra villkor för import, export och transport av växter och växtskadegörare, jord, kompost och gödsel samt sådana kulturer av vira, bakterier och svampar ävensom levande insekter, nematoder och kvalster i alla utvecklingsstadier, som är avsedda för bekämpning av skadegörare, eller är av annan fytosanitär betydelse.

4 § Högsta tillsynen över åtgärder mot växtskadegörare som utfärdas med stöd av denna lag tillkommer växtskyddsanstalten eller annan av Konungen utsedd myndighet.

5 § Det ankommer på växtskyddsanstalten att till Konungen göra framställning om att bestämmelser enligt 3 § i varje särskilt fall utfärdas beträffande sådan eller sådana växtskadegörare för vilka enligt anstaltens bedömning särskilda åtgärder bör föreskrivas. Konungen eller den Konungen bemyndigad äger utfärda de närmare föreskrifter som erfordras för tillämpningen av bestämmelserna.

6 § Beträffande växtskadegörare, för vilken bestämmelser ännu icke föreligger, äger växtskyddsanstalten, när detta av anstalten bedömes vara nödvändigt, utfärda *tillfälliga föreskrifter* om åtgärder till förhindrande av ytterligare angrepp eller spridning av skadegöraren i fråga.

Dessa åtgärder omfattar direkt bekämpning, bestämning av angreppsområde, förbud mot bortförande av angripna växter, jord, kompost och gödsel, förstöring eller desinfektion av angripna eller angreppshotade växter, transportförbud för närings- och värdväxter till skadegöraren i fråga, förstöring av emballage och desinfektion av redskap, transportmedel, lagerlokaler och förvaringsrum. Sådana tillfälliga föreskrifter skall lända till efterrättelse utan hinder av besvär.

Det ankommer på växtskyddsanstalten att till Konungen anmäla att tillfälliga föreskrifter utfärdats och vid fortsatt behov inkomma med förslag till bestämmelser enligt 5 §.

7 § Av växtskyddsanstalten bemyndigad personal äger i den utsträckning som är nödvändig för bekämpning rätt att utföra undersökning av växter, odlingar, fastigheter, lagerlokaler och transportmedel. Sådant personal skall äga oinskränkt tillträde till nämnda lokaliteter och rätt att utan vederlag till ägare, brukare eller varuhavare uttaga för undersökningen erforderliga prov. Det ankommer på ägare, brukare eller varuhavare att lämna undersökningspersonalen alla de upplysningar, som fordras för undersökningens genomförande.

8 § Uraktlåter ägare, brukare eller varuhavare, som avses i 7 §, att inom utsatt tid vidtaga åtgärder som föreskrivits med stöd av denna lag, äger vederbörande länsstyrelse på framställning av växtskyddsanstalten vid vite förelägga den försumlige att inom viss tid verkställa honom åliggande åtgärder.

Efterkommes icke givet föreläggande äger länsstyrelsen utdöma vitet eller låta verkställa föreskrivna åtgärder på den försumliges bekostnad.

9 § För åtgärder som genomföres med stöd av denna lag beträffande import och export av växter samt sundhetskontroll av utsäde och förökningsmaterial ävensom för behandling och utfärdande av intyg, ansökningar om undantag och liknande handlingar skall för täckande av statsverkets kostnader utgå en avgift, benämnd växtskyddsavgift. Efter förslag av växtskyddsanstalten utfärdar Konungen bestämmelser om avgifternas storlek och uppbörden av dessa.

10 § Uppkommer för innehavare av växter eller växtprodukter skada eller ekonomisk förlust på grund av föreskrift, som utfärdats, eller åtgärd, som vidtagits, med stöd av denna lag, må ersättning för skadan eller förlusten utgå ur statsmedel enligt av Konungen utfärdade bestämmelser.

Beträffande ersättning i samband med utrotande av berberis å viss mark är särskilt stadgat.

11 § Före avslutande av avtal om arrende eller köp av fastighet, å vilken växtodling bedrives, skall säljaren eller arrendeupplåtaren upplysa köparen eller arrendatorn om de föreskrifter rörande fastigheten, som kan ha utfärdats med stöd av denna lag.

12 § (Ansvarsbestämmelser)